

Lausuntopyyntö STM 2015

1. Vastaajatahon virallinen nimi

Vastaajien määrä: 1

Nimi

- Vasemmistoliitto rp.

2. Vastauksen kirjanneen henkilön nimi

Vastaajien määrä: 1

Nimi

- Malla Kantola

3. Vastauksen vastuuhenkilön yhteystiedot

Vastaajien määrä: 1

Nimi	Asema organisaatiossa	Matkapuhelin	Sähköposti
Mikko Koikkalainen	järjestö- ja kunnallissihteeri	0406433350	mikko.koikkalainen@vasemmistoliitto.fi

4. Lausuntopyyntöä käsittelevä päivämäärä toimituksessa

Vastaajien määrä: 1

03.02.2016

5. Toimielimen nimi

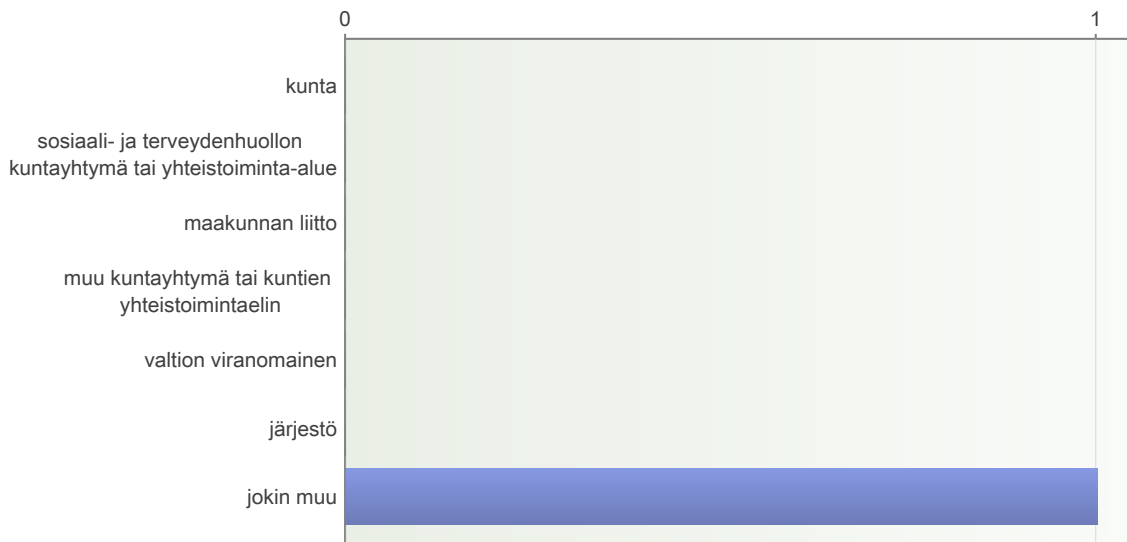
Vastaajien määrä: 1

Nimi

- puoluehallitus

6. Onko vastaaja

Vastaajien määrä: 1

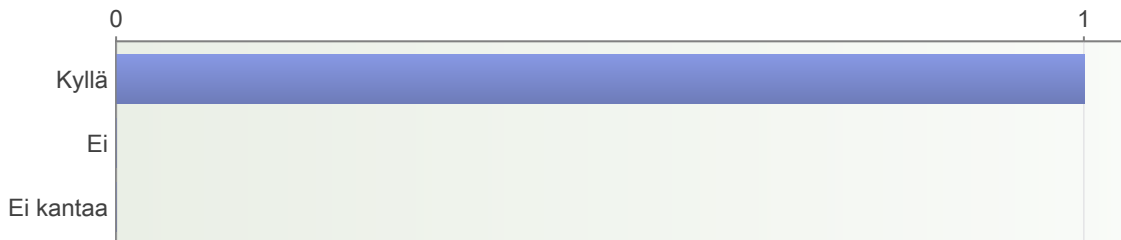

7. Kunta numero tilastokeskuksen luokituksessa

Ei vastauksia.

8. 1. Hallituksen aluejakolinjauksen mukaan perustettavat itsehallintoalueet muodostetaan maakuntajaon pohjalta. Onko nykyinen maakuntajako oikea peruste itsehallintoalueiden muodostamiselle?

Vastaajien määrä: 1

9. 2. Voitte perustella edellistä vastaustanne.

Vastaajien määrä: 1

- Kyllä, pääasiassa. Ei ole tarkoituksenmukaista vetää keinotekoisia aluerajoja, vaan ratkaisut tulisi tehdä olemassa olevien kokonaisuuksien pohjalta. Nykyiset maakunnat muodostavat luontevan pohjan maakuntaitsehallinnon toteuttamiselle, jota Vasemmistoliitto on aina kannattanut. On tärkeää että itsehallintoalueiden aluejako tukee luonnollista asiointia ja on harmoniassa muiden hallinnollisten rajojen (kuten vaalipiirien rajat) kanssa. Kuitenkin jotkin maakunnat saattavat olla liian pieniä hoitamaan niille aiotut tehtävät.

Tärkeintä tässä vaiheessa on sosiaali- ja terveydenhuoltouudistusten viivyttämätön ja tarkoituksenmukainen eteneminen, joka ei saa kaatua itsehallintoalueiden rajoista tai muista tehtävistä syntyviin erimielisyyksiin.

10. 3. Tämä kysymys vain kuntien valtuustoille: Hallituksen aluejakolinjauksen mukaan perustettavat itsehallintoalueet muodostetaan maakuntajaon pohjalta. Minkä nykyisen maakunnan pohjalta muodostettavaan itsehallintoalueeseen kuntanne katsoo perustelluksi kuulua? (liite: Manner-Suomen maakunnat)

Ei vastauksia.

11. 4. Voitte perustella edellistä vastaustanne.

Ei vastauksia.

12. 5. Itsehallintoalueet järjestävät sote-palvelut joko yksin tai lailla säädettyjen kolmen itsehallintoalueen täytyy järjestää palvelut yhdessä sopimalla toisen itsehallintoalueen kanssa. Sosiaali- ja terveydenhuollossa on jatkossa maassa 15 selkeää alueellista kokonaisuutta, joilla sote-palvelut järjestetään. Miten arvioitte tehtyä ratkaisua?

Vastaajien määrä: 1

- Ratkaisua voi tällä hetkellä luonnehtia sekavaksi ja on olemassa riski, että ratkaisusta muodostuu hallinnollinen sotku. Olisi selkeintä, jos kaikki itsehallintoalueet olisivat samalla myös sote-alueita ja tarvittava yhteistoiminta hoidettaisiin sopimusperusteisesti, kuten sairaanhoitopiirien välillä tähänkin asti on tehty.

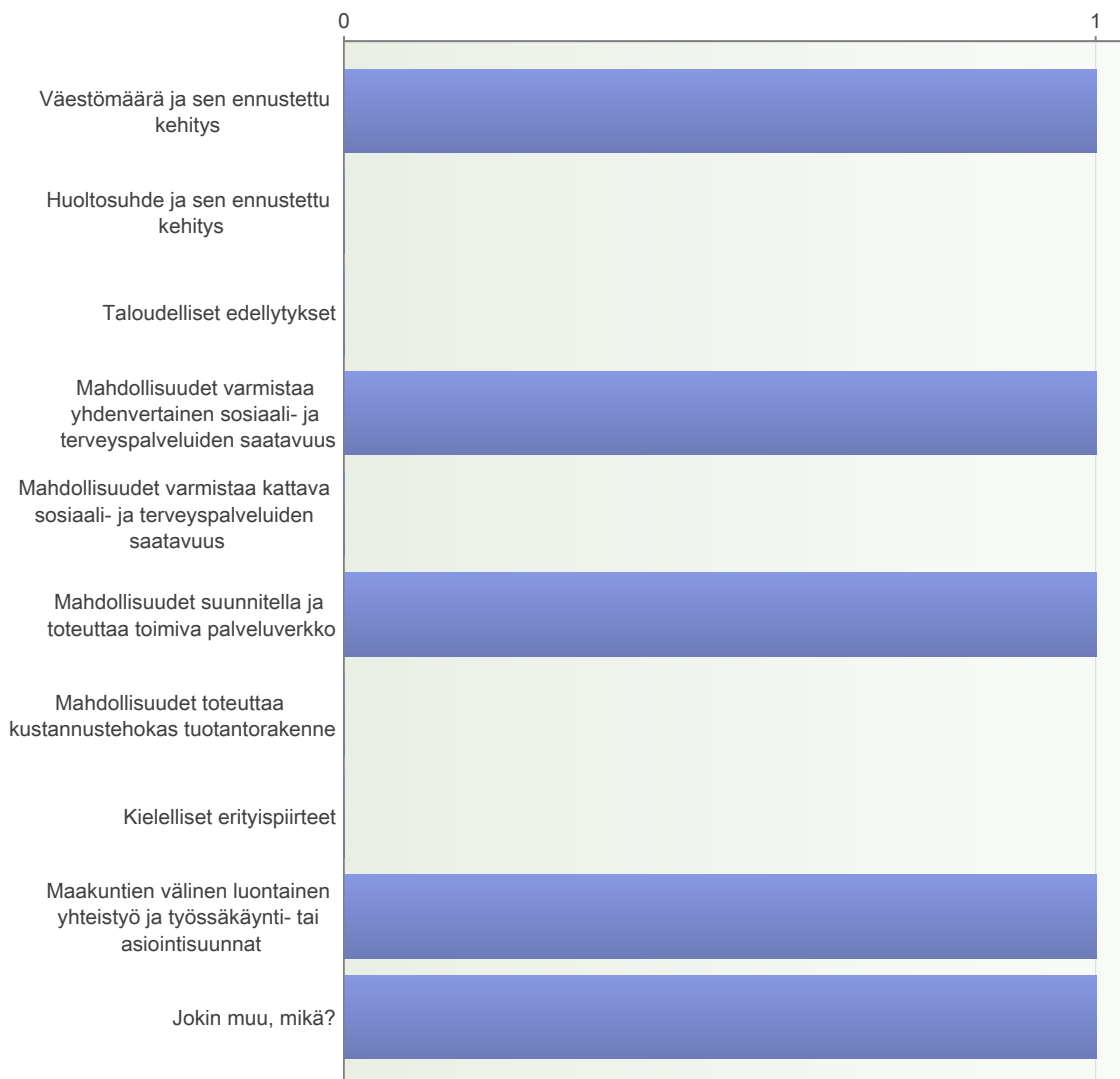
Paljon kysymyksiä on vielä auki. On epäselvää, mitä yhdessä järjestäminen tarkoittaa ja miten asiat järjestetään alueilla, joissa samalla sote-alueella on monta itsehallintoaluetta. Miten järjestetään hallinto, verotus ja päätöksenteko? Kuka palvelut lopulta tuottaa ja miten varmistetaan sote-palveluiden todellisen integraation toteutuminen? Luodaanko itsehallintorakenteiden päälle vielä erilliset sote-rakenteet?

Palveluiden tarkoituksenmukainen järjestäminen ja mahdollisimman selkeä ja yksinkertainen hallinto pitäisi olla uudistuksen lähtökohtana. Itsehallinto uhkaa kolmella alueella jäädä kapeaksi jos sosiaali- ja terveystalvveluita ei näillä alueilla järjestetä itsehallinnon puitteissa, sillä ainakin alkuvaiheessa sosiaali- ja terveystalvvelut ovat keskeinen ja merkittävin alueellisesti järjestettäväksi siirrettävä tehtävä. Toisaalta, jos jokainen näistä kolmesta itsehallintoalueesta järjestää palveluita itse ”yhdessä muiden kanssa”, on uhkana ettei todellinen integraatio ja sen tuomat hyödyt toteudu.

Sote-ratkaisun keskeisiksi periaatteiksi on viime vaalikauden parlamentaarisessa ohjausryhmässä hyväksytty a) sosiaali- ja terveystalvveluiden horisontaalinen ja vertikaalinen integraatio, b) riittävät väestöpohjat ja sitä myöten riittävät voimavarat, c) lähipalveluiden laadun ja saatavuuden turvaaminen kaikille suomalaisille. Nyt tehtävät linjaukset ja avoinna olevat ratkaisut tulisi tehdä parlamentaarisen ohjausryhmän linjaamien periaatteiden pohjalta.

13. 6. Minkä kriteerien perusteella tulisi päättää siitä, mitkä kolme itsehallintoaluetta järjestävät sosiaali- ja terveyspalvelut muiden itsehallintoalueiden kanssa? Voit valita yhden tai useampia

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: Jokin muu, mikä?

- Kyky turvata yhdenvertaiset ja kattavat lähipalvelut

14. 7. Itsehallintoalueet tulevat tarvitsemaan yhteistyökumppaneita palveluiden järjestämisessä. Mikä tai mitkä ovat alueellenne luontaiset yhteistyösuunnat?

Ei vastauksia.

15. 8. Jos se itsehallintoalue, johon katsotte kuntanne kuuluvan, osoittautuu myöhemmin tehtävän päätöksen johdosta sellaiseksi itsehallintoalueeksi, joka ei vastaa itsenäisesti sote-palvelujen järjestämisestä, onko sillä vaikutusta kunnan kantaan siitä, mihin itsehallintoalueeseen kunnan tulisi kuulua?

Ei vastauksia.

16. 9. Voitte perustella edellistä vastaustanne.

Ei vastauksia.

17. 10. Hallituksen linjauksen mukaan itsehallintoalueille osoitetaan sosiaali- ja terveydenhuollon lisäksi 1.1.2019 lähtien seuraavat tehtävät: pelastustoimen tehtävät, maakuntien liittojen tehtävät ja ELY-keskusten alueellisen kehittämisen tehtävät sekä lisäksi mahdollisesti ympäristöterveydenhuolto. Mitä muita tehtäviä olisi mielestänne tarkoituksenmukaista siirtää itsehallintoalueille?

Vastaajien määrä: 1

- Lähtökohtana pitää olla, että kaikki nyt kuntien ylikunnallisesti yhteistyössä hoitamat tehtävät perataan, ja tehtävät mitä kunnat eivät kykene hoitamaan ja mitkä on tarkoituksenmukaista järjestää kuntaa suuremmissa yksiköissä, siirtyy jossain vaiheessa maakunnille. Myös joitain valtion tehtäviä ja valtion aluehallinnon tehtäviä voisi siirtää maakunnille, jolloin lähidemokratia lisääntyy. Valtion aluehallinnolla on jatkossa kuitenkin jokin rooli, sillä sen tärkeä tehtävä on tehdä laillisuusvalvontaa alueilla ja varmistaa kansalaisten yhdenvertaisuuden toteutuminen myös itsehallintoalueen järjestämissä palveluissa. Kunnille pitäisi antaa liikkumavaraa antaa halutessaan maakuntien hoidettavaksi muitakin kuin lailla niille siirrettäviä tehtäviä. Esimerkiksi joissain maakunnissa voidaan haluta antaa toisen asteen ammatillinen koulutus maakunnan järjestettäväksi.

Alkuvaiheessa sosiaali- ja terveystalveluiden siirtäminen alueille on kuitenkin keskeisintä ja uudistus tulisi tehdä sote edellä. Kun organisaatiot on saatu toimimaan, niin muita tehtäviä voidaan siirtää itsehallinnon hoidettavaksi myös myöhemmin. On pidettävä huolta, ettei kiistä tehtävien jaosta estä tai hidasta sote-sektorin uudistamista ja järjestämisvastuun siirtämistä alueille.

18. 11. Millä keinoin tulisi varmistaa itsehallintoalueiden ja kuntiin jäävien tehtävien välinen yhteys hyvinvoinnin ja terveyden edistämässä?

Vastaajien määrä: 1

- Iso kysymys on, miten varmistetaan kuntien intressi tehdä ennaltaehkäisevää työtä tulevaisuudessa. Tällä hetkellä ennaltaehkäisyyn hyvä hoitaminen on kunnille säästöä, mutta kun sote-rahoitus siirtyy maakuntiin, ennaltaehkäisevästä työstä tulee kunnille kapeasti ajateltuna vain kuluerä. Valtionosuusjärjestelmää tulee uudistaa siten, että kuntia kannustetaan ja veloitetaan terveyden edistämiseen myös rahoituksen puolesta. Lisäksi tulisi huolehtia siitä, että tiedonsiirto ja yhteistyö kuntien ja alueiden välillä toimii siten, ettei kansalainen juuri huomaa organisaatioiden raja-aitoja palveluja tarvitessaan. Tähän tarvitaan kannusteita, ohjeistamista ja normeja.

Vuoden 2014 sosiaali- ja terveydenhuollon rakenneuudistuksen parlamentaarisen ohjausryhmän ehdotus laiksi sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä ja erityisesti sen 8 ja 9 § perusteluineen sisältää hyvän ehdotuksen hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi. Siinä veloitetaan kunnat ja sote-tuottamisvastuualueet

edistämään, tekemään yhteistyötä ja vaihtamaan tietoja asukkaidensa hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi. Ehdotus on sellaisenaan sovellettavissa kuntien ja sote-/itsehallintoalueiden yhteistyöhön terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseksi

19. 12. Vapaamuotoisia huomioita hallituksen aluelinjauksesta.

Vastaajien määrä: 1

- Ks. vastaus 5.

20. 13. Vapaamuotoisia huomioita hallituksen rahoituslinjauksesta.

Vastaajien määrä: 1

- Rahoitusjärjestelmä on hyvin olennainen kysymys uudistuksen onnistumisen kannalta ja monet siihen liittyvät kysymykset ovat vielä auki. Periaatepäätös rahoitusratkaisusta pitäisi tehdä mahdollisimman pian.

Parasta olisi säätää maakunnille oma verotusoikeus, jota täydennetään voimakkaalla valtakunnallisella tasausjärjestelmällä. Maakuntien oma verotusoikeus on olennainen kannustavuuden ja rahoituksen saatavuuden takia. Aito itsehallinto tarvitsee verotusoikeutta. Voimakas valtakunnallinen tasausjärjestelmä taas on välttämätön tasa-arvoisten palveluiden turvaamisen ja heikompien alueiden kohtuullisen verorasituksen varmistamiseksi. Asiakasmaksut eivät saa nousta liian isoon osaan rahoituksessa, vaan palvelut pitää rahoittaa ensisijaisesti maakunnallisella verolla ja valtiontasausrahoituksella. Kokonaisuutena verotusjärjestelmän progression tulisi voimistua sen sijaan, että verotusuudistukset veisivät tasaverojen suuntaan.

On myös tärkeää edetä monakanarahoituksen purkamisessa, jotta rahoitusjärjestelmän integraatio voi toteutua. Monikanavarahoituksen purkamisessa tulisi noudattaa helmikuussa 2015 valmistunutta työryhmän esitystä eli keskeisimmät sv-korvaukset (sv-päivärahat, lääkekorvaukset, matkakorvaukset) siirretään sote-/itsehallintoalueille, mutta niiden maksatuksesta vastaa edelleen Kela.